

УДК 658.012

**УДОСКОНАЛЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ФАКТОР
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ**

*Потопальська Н.В., ст. викладач кафедри аграрної економіки
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

Розглянуто питання удосконалення самостійної роботи студентів, необхідність використання інноваційних технологій у процесі самостійної роботи студентів, роль викладача при використанні цих технологій.

Новітні технології навчання, форми самостійної роботи, ефективність навчання, професіоналізм викладача, конкурентоспроможність фахівця.

Процеси трансформування і удосконалення освітньої діяльності через педагогічні ідеї та освітню інноваційну діяльність зумовлюють якісно нові перетворення всього педагогічного процесу, суттєво підвищують результативність реформування системи освіти та сприяють покращенню підготовки фахівців. Значним поштовхом для виникнення ідей оновлення освіти є потреби виробництва як на рівні країни так і на регіональному і місцевому рівнях, а також міжнародні інтеграційні процеси.

У зв'язку з прийняттям України до Європейського єдиного простору вищої освіти і науки, приєднанням до Болонської декларації, завданням вищої школи є не тільки надання студентам певної суми знань і прищеплення певних навичок і умінь, але і розвиток певних творчих здібностей та активізація пізнавальної діяльності.

Для вищих навчальних закладів сьогодні вибір технологій для освітньої діяльності розглядається як проблема правильного вибору відповідної системи інноваційного менеджменту у цій сфері.

Метою даного дослідження є аналіз сучасних підходів щодо організації та удосконалення самостійної роботи студентів при підготовці фахівців економічного спрямування. Ці питання розглядають у своїх працях такі науковці як І.О. Попова, В.Я. Жарков, І.М. Бендера, Д.М. Нестерчук та ін.

Інноваційно-технологічний менеджмент у сфері освіти передбачає не тільки управління технологічними, організаційними і економічними інноваціями, але й менеджмент педагогічних інновацій, тобто управління процесом розробки і впровадження нових педагогічних технологій. Інновації в системі освіти пов'язані з внесенням змін у методи і форми управління виховним і навчально-пізнавальним процесом, у систему його фінансування, у систему контролю і оцінювання рівня знань студентів, у навчальні плани і навчальні програми, у навчально-методичне забезпечення та ін. При плануванні змісту і обсягів вивчення дисциплін все більше часу відводиться для самостійної роботи студентів. Будь-яка форма самостійної роботи розрахована на активного і зацікавленого студента. Основна мотивація до самостійної роботи полягає у прагненні до самовдосконалення.[1]

Завдання, що стоять перед менеджментом освіти, полягають в тому, щоб налагодити і здійснювати відповідні зв'язки між технологіями і змістом навчання, розробкою курсів і їх доведенням до користувачів та створити систему оволодіння цими матеріалами. Вищі навчальні заклади повинні так спрямовувати навчально-виховний процес, щоб студенти усвідомлювали необхідність постійного поповнення своїх знань через їх самостійну роботу.

Найважливішим напрямом роботи в цій системі є формування такого механізму, який ґрунтується на комп'ютерних і телекомунікаційних технологіях. Інформаційні освітні технології застосовуються не лише для самостійної роботи по більш глибокому вивченню програмного матеріалу, а й для написання рефератів, курсових та дипломних робіт. Вміння

СЕКЦІЯ 2

«Удосконалення процесів менеджменту, обліку та аудиту на підприємствах: світовий та вітчизняний досвід»

вчитися самостійно з використанням таких технологій сприяє процесу пізнання, розширенню творчого потенціалу студентів та підвищує їх продуктивність, тому такі інновації забезпечують вищий якісний рівень професійної підготовки майбутніх фахівців, їх конкурентоспроможність на ринку праці.

Важливо, щоб студент умів орієнтуватися у тій багатогранній різноманітності джерел, яка йому пропонується, і вмів виділяти основні і корисні. Прочитавши матеріал самостійно, у студентів виникає прагнення зрозуміти його суть, а значить виникає і ряд незрозумілих питань, зрозуміти які допоможе спілкування з викладачем та іншими студентами через обговорення на семінарських заняттях та консультаціях. Особливо це є важливим для студентів заочної форми навчання, для яких основним шляхом освоєння навчального матеріалу дисциплін є самостійне його вивчення. Ось тут і проявляється важливість ролі викладача як керівника навчально-пізнавального процесу студентів. Студенти забезпечуються набором матеріалів, що включає зміст курсу та необхідну програму, і отримують можливість звертатися до керівника, що здійснює безпосереднє керівництво, відповідає на запитання та оцінює роботу. Контакт студентів із викладачем здійснюється не лише на заняттях, а й через їх участь у конференціях, в тому числі й комп'ютерних, та через електронну пошту. Останнім шляхом може здійснюватися не лише подання змісту навчальних курсів, а й зворотній процес, наприклад, подання для консультацій попередньо підібраних матеріалів курсових та дипломних робіт.

Разом з перевагами, які надають методи дистанційного навчання, вони мають і певні недоліки. Як стверджують науковці, з прочитаного електронного текстового матеріалу студентами запам'ятовується лише десята частина. Якщо ж прочитаний матеріал буде підкріплений лекцією з презентаційним мультимедійним супроводом, то ефективність такого навчання зростає в кілька разів. Цей висновок підтверджується практично і в Ніжинському агротехнічному інституті НУБіП України, де значна частина науково-педагогічних працівників досить активно використовують при вивченні економічних дисциплін мультимедійні лекції-презентації.

Широкий доступ до Інтернет-ресурсів часто спокушає студентів при написанні курсових і дипломних робіт скористатися безмежними пропозиціями світової мережі і приводить до того, що якість і ефективність їх самостійної роботи значно знижується. Тому завдання науково-педагогічних працівників, керівників проектів полягає в тому, щоб при визначенні тем і формуванні завдань курсових і дипломних робіт максимально наблизити їх до конкретної галузі, конкретного об'єкта дослідження, уточнити обсяг індивідуальних досліджень та форми підтвердження їх результатів. Адже саме в процесі самостійної роботи студенти економічних напрямів і галузей знань можуть оволодіти навичками правильного аналізу спеціальної літератури, правильного і логічного оформлення результатів своїх досліджень, звітів про проходження практики, матеріалів дипломних робіт та спланувати при бажанні напрями подальшої наукової роботи.

У свою чергу зміна умов і технологій у навчанні ставить особливі вимоги до підготовки науково-педагогічних працівників. З цих позицій поступово знижується роль викладача як звичайного джерела знань, який перетворюється в організатора навчально-пізнавального процесу, і тому його професійна компетентність розглядається як один із рівнів професіоналізму. Сучасний викладач повинен не лише грамотно й досконало підготувати навчально-дидактичні матеріали, створити систему поточного, модульного, підсумкового контролю знань студентів, а й уміти застосувати при цьому відповідні новітні технології навчання, однією з яких є створення електронних курсів на базі платформи дистанційного навчання Moodle.

Зрозуміло, що сьогодні без знання цих технологій у сфері освіти не можна говорити ні про високий професіоналізм викладача економічних дисциплін, ні про високу якість підготовки і конкурентоспроможність на ринку праці фахівця економічного спрямування.

Список літератури

1. Давиденко В.М. Самостійна робота студентів – важливий фактор освіти / Наука і методика, №2. – К.: Аграрна освіта, 2004. с.151-154.
2. Дементієвська Н.П., Морзе Н.В. Комп'ютерні технології для розвитку учнів та вчителів // Інформаційні технології і засоби навчання: Збірник наукових праць / За ред. В.Ю Бикова, Ю.О. Жука / Інститут засобів навчання АПН України. – К.: Атіка, 2005. – 271 с.
3. Журавський В.С. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти / В.С. Журавський, М.З. Згуровський // -К.: ІВЦ «Політехніка», 2003, - 200с.
4. Модернізація освітнього процесу на підставі компетентнісного підходу. – <http://osvita.ua/school/theory/1313>.
5. Новіков О.Є., Грішкова Л.Я. Деякі аспекти розвитку дистанційного навчання у вищих навчальних закладах Мінагрополітики України. Наука і методика: Збірник науково-методичних праць. – К.: Аграрна освіта, 2009. – Вип. 17 – с.88-91.
6. Попова І.О., Жарков В.Я. Сучасні вимоги до організації самостійної роботи студентів з дисципліни «Професійна орієнтація» // Збірник науково-методичних праць. - К., «Аграрна освіта», 2011. – Вип. 23, с.87-91.
7. Ушкаренко В.О. та ін. Організація самостійної роботи студентів: Навчальний посібник / Н.Д. Смолиєнко, І.В. Осадчук, Т.І. Виноградова та ін. – Херсон: «Айлант», 2005. – 96 с.

Рассмотрены вопросы усовершенствования самостоятельной работы студентов, необходимость использования инновационных технологий в процессе самостоятельной работы студентов, роль преподавателя при использовании этих технологий.

Новейшие технологии обучения, формы самостоятельной работы, эффективность обучения, профессионализм преподавателя, конкурентоспособность специалиста.

The question of improving the students 'independent work, the need for the use of innovative technologies in the students' independent work, the role of the teacher in using these technologies.

The latest technology training, forms of independent work, learning efficiency, professionalism lecturer, competitiveness specialist.

IMPROVEMENT OF INDEPENDENT WORK OF STUDENTS AS FACTOR OF INCREASE OF EFFICIENCY OF PREPARATION OF SPECIALISTS OF ECONOMIC DIRECTION

N.V. Potopalska